

Gemeente Hellendoorn

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 15INT04072

Datum vergadering:

Nota openbaar: ja

1 DEC. 2015

► **Onderwerp:** Particulier groenbeheer Haarle

Advies:

1. Op basis van de in de nota genoemde aspecten, zoals precedentwerking, geen verdringing van potentiële sw-werkzaamheden en geen beschikbaar budget, niet meewerken aan het betalen voor particulier onderhoud in het openbare groen.
2. Plaatselijk Belang Haarle in een gesprek over dit besluit informeren.

Besluit B en W: gewijzigd besluit → zie bijlage.

Korte samenvatting:

Het Plaatselijk Belang Haarle wil in de kern Haarle tegen betaling, onder de noemer burgerparticipatie, groentaken van de gemeente overnemen.

In deze nota wordt op verschillende aspecten, zoals ontwikkelingen Soweco, definitie burgerparticipatie en het duurzaamheidsambassadeurschap, een afweging gemaakt.

Aanleiding:

Plaatselijk Belang Haarle heeft de gemeente Hellendoorn een voorstel gedaan om het openbare groen in de kern Haarle te gaan onderhouden (bijlage 1). Aanleiding hiervoor is het afschaffen van de oud-papier en karton-inzameling door burgers in mei 2015. Plaatselijk Belang Haarle stelt dat hierdoor de handbalvereniging en de drumband Haarle inkomsten mislopen en dat hierdoor de sociale cohesie en dienstverlening in Haarle verandert.

Relevante eerdere besluiten:

Nota nr.14INT03376: Oud papier en karton-inzameling.

Doelstelling:

Beantwoording van de vraag of het verantwoord is om groenbeheer, onder de noemer burgerparticipatie, tegen betaling in handen van burgers te geven.

Oplossing:

Het verzoek van Haarle roept een principiële vraag op. Deze luidt of voor burgerparticipatie in het openbare groen/de openbare ruimte door de gemeente betaald moet worden. Met andere woorden: wanneer gaat participatie over tot inhuur van burgers?

Daarnaast kan men zich afvragen of het verstandig is om nu, gezien de discussie over de ontwikkelingen bij Soweco en het onderzoek naar een toekomstbestendige buitendienst, mogelijke werkzaamheden voor de doelgroep te gaan beperken.

Hieronder worden de vragen laag voor laag ontleed.

Huidige situatie Haarle

Groenonderhoud kan men onderverdelen in twee soorten. Het specialistische (bijvoorbeeld de vorm- en onderhoudssnoei aan bomen) en niet-specialistische (bijvoorbeeld schoffelen). Het niet-specialistische onderhoud wordt in Haarle door medewerkers van de Soweco uitgevoerd. Het budget voor het niet-specialistische onderhoud van het openbaar groen in de kern Haarle bedraagt ongeveer € 9.200,-. Haarle heeft relatief weinig openbaar groen. Het onderhoudsbudget is marktconform.

Het zijn met name deze werkzaamheden waar het verzoek van Plaatselijk Belang Haarle betrekking op heeft.

In onderstaande tabel een overzicht van deze mogelijk te verrichten werkzaamheden.

Soort groen	Aantal	eenheid	Frequenties
Bomen in verharding	32	stuks	Schoffelen boomspiegel 6x per jaar
Heesters	5.412	m2	Voorjaarsschoonmaak beplanting 1x per jaar Schoffelen 8x per jaar Papierprikken 13x per jaar
Bodembedekkers	2.105	m2	Voorjaarsschoonmaak beplanting 1x per jaar Schoffelen 8x per jaar Wieden 8x per jaar Papierprikken 13x per jaar
Hagen	342	m1	Schoffelen haagvoet 8x per jaar
Gazon	15.644	m2	Bladblazen 1x per jaar Papierprikken 13x per jaar
Verharding	1.498	m2	Bladblazen 1x per jaar Papierprikken 13x per jaar
Banken	28	stuks	Verven bank 1x per jaar (alleen houten banken) Reiniging banken 1x per jaar
Speeltoestellen	17	stuks	Controle en reiniging speeltoestellen

Duurzaamheids-ambassadeur

Plaatselijk Belang Haarle onderbouwt haar verzoek (bijlage 1) als volgt:

De directe aanleiding voor het vinden van een nieuwe opzet voor het groenbeheer in Haarle was een wijziging in het afvalbeleid van de gemeente Hellendoorn (mei 2015). Het gemeentebesluit om oud-papier niet langer door burgers te laten verzamelen, maar centraal te gaan ophalen, resulteerde in een financiële aderlating bij meerdere verenigingen in Haarle en raakte zo de sociale cohesie en de dienstverlening in het dorp.

Hiermee gaat Plaatselijk Belang voorbij aan het feit dat ter compensatie van het gewijzigde inzamelbeleid voor oud papier Haarle zich geconformeerd heeft om het duurzaamheids-ambassadeurschap op zich te nemen. Hiertoe zijn afspraken gemaakt en is een contract opgesteld met Handbalvereniging Haarle en de Drumband Haarle. Beide verenigingen krijgen elk € 3.000,- per jaar voor het 'promoten van duurzaamheid'. Dit is in een overeenkomst voor onbepaalde tijd vastgelegd. Het bedrag is gebaseerd op de inzamelvergoeding oud-papier in het jaar 2013. De hoogte van deze vergoeding is de afgelopen jaren overigens redelijk constant geweest.

De grondslag voor de aanvraag, zoals Plaatselijk Belang Haarle in haar verzoek stelt, is dus niet helemaal juist. Beide verenigingen in Haarle verkrijgen immers nog steeds dezelfde hoogte aan vergoeding en lopen in vergelijking tot de afgelopen jaren dus geen inkomsten mis.

De handbalvereniging heeft de volgende actiepunten verwoord: jaarlijks twee promotiecampagnes en het plaatsen van het duurzaamheidslogo op hun website. De drumband heeft punten geformuleerd: promotie duurzaamheid in dorpskrant, slagwerkconcert, inzamelen frituurvet en het doen van onderzoek naar het mogelijk plaatsen van een zonnecollector op het dak van het clubhuis.

Soweco

Plaatselijk Belang Haarle geeft in een mondelinge toelichting aan dat Soweco absoluut niet verdrongen mag worden. Met andere woorden de aanneemsom van Soweco moet in stand blijven. Uiteraard is deze eis ook door Soweco gesteld. Soweco geeft aan dat het prima is, om haar mensen niet meer in Haarle te hoeven inzetten als ze maar op andere plekken in de gemeente hun werk kunnen doen.

U weet dat er een onderzoek gaande is met betrekking tot de vorming van een toekomstbestendige buitendienst. Vooruitlopend op de uitkomsten van dit onderzoek wijzen wij u er op dat de gemeente Hellendoorn gebonden is aan bestaande en toekomstige afspraken met Soweco. De ontwikkelingen ten aanzien van Soweco zijn volop in beweging. Zoals het er nu naar uitziet zal de Soweco een rol bij de uitvoering van de participatiewet blijven vervullen.

Het creëren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is een van de uitdagingen waar de gemeente de aankomende periode voor staat. Door nu het reguliere niet-specialistische werk door een plaatselijk belang te laten uitvoeren kan dit gaan knellen. Het uitbesteden van het onderhoud aan openbaar groen aan Plaatselijk Belang Haarle is concurrentie voor mensen met een afstand tot arbeidsmarkt. Dat moeten we niet willen.

Door het reguliere onderhoud van de openbare ruimte bij Plaatselijk Belang Haarle neer te leggen, ontstaat er minder areaal voor 'Soweco-werk' en ontstaat ook minder werk voor mensen vanuit de 'kaartenbak'. We moeten geen concurrentie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gaan creëren.

Overige aspecten

De Wet Markt en Overheid

Het gaat hier niet om een economische activiteit in de zin van de Wet markt en overheid (Mededingingswet). Onder "economische activiteit" moet worden verstaan "het aanbieden van goederen of diensten aan derden op een bepaalde markt". Wij bieden hier geen goederen of diensten aan, maar wij besteden hier als het ware diensten aan (het spiegelbeeld van het aanbieden). Wij laten die diensten immers voor ons verrichten. Je hebt dan niet te maken met de Wet markt en overheid, maar met de Aanbestedingswet.

Aanbestedingswet

Deze is niet van toepassing omdat een eventuele 'aanneemsom' lager ligt dan 20.000,--.

Veiligheid

Er wordt in de openbare ruimte langs de weg gewerkt. Onze medewerkers hebben hiervoor een veiligheidsopleiding gevolgd. Particulieren hebben dat niet, met mogelijke consequenties en mogelijke aansprakelijkheden van dien.

Budget

Omdat het onzeker is dat de aanneemsom van Soweco in stand blijft, zal PB Haarle uit het reguliere groenbudget betaald moeten worden. Het groenbudget staat als gevolg van areaaluitbreiding (Combiplan, Noordzuidverbinding e.d.) onder druk. Het is niet verantwoord om het eigen groenbudget te verlagen. Met andere woorden het wordt voor het team Ruimte en groen zelfs duurder.

Definiëring burgerparticipatie

De rol van de gemeente is vooral die van samenwerkingspartner. De gemeente faciliteert. Zij ondersteunt, denkt mee, brengt partijen bij elkaar en schept voorwaarden.

Participeren gebeurt op vrijwillige basis. Daar hoort principieel geen vergoeding tegenover te staan. Participeren is dan ook géén inhuur van partijen. De schaalgrootte is daarbij niet van belang.

In Hellendoorn zijn er diverse geslaagde voorbeelden van burger- en overheidsparticipatie in de fysieke leefomgeving. Voorbeelden zijn o.a. Bizetstraat, Korenweg, Lepelblad, Daarle centraal, Strausstraat, Anemoon, Gulden Roede en Kruidenlaan. Dit zijn extra werkzaamheden, bovenop het reguliere standaard onderhoud. Geen van de voorbeelden wordt echter financieel ondersteund, maar uitsluitend gefaciliteerd doordat de gemeente het groenafval ophaalt.

Het is niet te motiveren aan deze vrijwilligers, dat anderen wel voor soortgelijke inzet in de openbare ruimte worden betaald. De schaalgrootte maakt hierbij niet uit. Of het nu een speelplekje van een honderd vierkante meter is of de openbare ruimte in de kern Haarle is. Het gelijkheidsbeginsel moet opgaan. We moeten geen precedent scheppen. Voor afgesloten bruikleenovereenkomsten krijgt men immers ook niet betaald. Men doet het voor de samenleving, niet voor zichzelf.

De meerwaarde van participatie in de openbare ruimte ligt vooral in de 'extra plus' die gerealiseerd kan worden. Dus een extra schoffelronde, een extra keer papierprikken, een extra kleurtje.

Afweging

Hoe sympathiek wij ook staan tegenover het aanbod uit Haarle, alle bovenstaande punten afwegend is het een verkeerde keuze om voor participatie een vergoeding te betalen. De rol voor de gemeente zit vooral in de extra's, bovenop het standaard onderhoud. We kunnen faciliteren door bijvoorbeeld advies te geven, door eens gereedschap ter beschikking te stellen of groenafval op te halen.

Verzoek Haarle

Dat Haarle de gemeente wil gaan ondersteunen met betrekking tot het onderhoud van de openbare ruimte is toe te juichen. Echter is het niet verstandig om hiervoor te gaan betalen. Met het ambassadeurschap voor duurzaamheid verkrijgt men immers al inkomsten, buiten het DOP-geld om en kan men voldoende activiteiten ontplooiën ter bevordering van de cohesie.

Effecten:

Door het verzoek van Haarle niet te honoreren ontstaan geen precedentwerking, is geen sprake van verdringing van mogelijk Soweco-werk en wordt geen aanspraak gemaakt op het regulier onderhoudsbudget groen.

Planning:

Zodra u een besluit genomen heeft zal Plaatselijke Belang worden geïnformeerd.

Financiële consequenties:

Het feit blijft dat wij Soweco het begrotingsbedrag moeten betalen. Dit impliceert dat er extra geld naar Haarle zou gaan bij honorering van het verzoek. Hierdoor wordt een gat in de begroting van het team Ruimte en groen geslagen. Hiervoor heeft het team Ruimte en groen geen dekking.

Personele consequenties:

Geen verdringing van potentieel Soweco-werk en ruimere mogelijkheid om mensen uit 'de kaartenbak' werkervaring op laten doen.

Juridische consequenties:

Afhankelijk van de soort werkzaamheden in de openbare ruimte is het onbekend of eventuele aansprakelijkheid aan de orde is.

Informatisering / Automatisering:

N.v.t.

Burger- en overheidsparticipatie:

-

Communicatie:

Plaatselijk Belang Haarle mondeling informeren over het besluit.

Overige consequenties:

Wethouder Walder heeft met betrekking tot nota 15INT03402 (bijlage 2), een addendum opgesteld (bijlage 3). Naar aanleiding hiervan en gelet op de motivering van de wethouder verzoeken wij u alvorens eventueel wel akkoord te gaan met het verzoek van Plaatselijke Belang Haarle, om nadrukkelijk rekening te houden met het door ons hierboven verwoorde standpunt en de extra onderstaande aandachtspunten.

Right to challenge

Dit recht om de overheid uit te dagen komt voort uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) uit 2015. In de praktijk betekent dit dat burgers de gemeente kunnen uitdagen om bepaalde taken beter uit te voeren dan de gemeente. De gedachte hierachter is dat inwoners hun buurt kennen en weten wat er speelt. Daardoor verlenen zij mogelijk beter publieke taken in hun buurt dan de gemeente of een door de gemeente gecontracteerde partij.

Ongeveer tien procent van de Nederlandse gemeenten heeft al een *right to challenge*-paragraaf opgenomen. Het is echter niet bekend in hoeverre hiermee al groene projecten zijn gerealiseerd.

Binnen *right to challenge* zijn er vier principes voor samenwerking:

- De lokale behoeften staan centraal;
- een gemeente denkt vooraf samen met bewoners / organisaties hoe de dienstverlening slim kan worden ingericht en hoe de samenwerking daarbij vorm krijgt. Bijvoorbeeld: een gemeente maakt de begroting zo transparant, dat bewoners zicht hebben op wat diensten kosten. En bewoners daarop ook kunnen inspelen met eigen initiatieven;
- steeds goede afstemming tussen initiatieven uit lokale gemeenschap en de gemeente;
- bewoners, gemeenten en diensten-leveranciers (welzijns- en zorgorganisaties, groenaannemers etc.) werken steeds samen, gericht op het belang van bewoners.

De focus komt te liggen op kwaliteit van leven, gezondheidswinst en welbevinden van burgers.

Wilt u onder het mom van *right to challenge* het openbare groen in Haarle laten onderhouden door de Haarlese bevolking kan dat alleen als het ook een flinke meerwaarde heeft voor de gemeentelijke organisatie. Een dergelijke medewerking zal alleen kunnen als een zakelijke overeenkomst met Plaatselijk Belang wordt aangegaan. Daarbij zal ook aan (lokale) groenaannemers de mogelijkheid geboden moeten worden om de *challenge* aan te gaan. Zie verder hieronder bij het item 'beperken mogelijkheden'.

Meerwaarde

Er moet een duidelijke plus zijn voor de gemeente ten opzichte van het huidige werk. Daarnaast is een flinke hoeveelheid toezicht zeker nodig. Meldingen met betrekking tot de openbare ruimte zullen op een of andere manier door Plaatselijk Belang afgehandeld moeten worden. Niet bekend is hoe Plaatselijke Belang Haarle hier vorm en inhoud aan wenst te geven.

Met behulp van burgerparticipatie in de openbare ruimte kan een extra plus worden gerealiseerd bovenop het reguliere beeld. Het gaat om een extra onderhoudsbeurt, een extra kleurtje of geurtje. Het is niet bedoeld om tegen betaling de gemeentelijk inzet of de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te beperken.

Beperking mogelijkheden

In bovenstaand verhaal is aangegeven dat, indien het verzoek uit Haarle wordt gehonoreerd, de mogelijkheden om medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten, beperkt worden. Deze verdringing van werkzaamheden betreft nu nog Soweco-werk, maar kan in de toekomst ook gevolgen hebben voor gemeentelijke medewerkers.

Hetzelfde geldt ook voor andere werkgevers, zoals groenaannemers. Willen zij de kans krijgen om aan hun verplichting in het kader van de participatie- en quotumwet te voldoen, zal er ook voor hen voldoende areaal moeten zijn. Wij moeten de hen ook niet gaan beperken.

Vrijwilligersverzekering

De gemeente Hellendoorn heeft een vrijwilligersverzekering afgesloten bij Centraal Beheer Achmea. Iedere vrijwilliger die in enig organisatorisch verband, onverplicht en onbetaald werkzaamheden verricht ten behoeve van anderen en/of de samenleving, en waarbij een maatschappelijk belang wordt gediend, is verzekerd en kan aanspraak maken op de dekking. Er geldt geen leeftijdsgrens of minimum aantal uren voor het vrijwilligerswerk; ook eenmalige activiteiten, zijn verzekerd. Voor alle verzekeringen (behalve de ongevallenverzekering) geldt: deze verzekeringen zijn alleen van kracht voor zover de schade niet is gedekt door een andere verzekering al dan niet van oudere datum.

Precedentwerking

Plaatselijk Belang Daarle heeft in 2014 het plan Daarle Centraal gerealiseerd. In dit plan zit ook het onderhouden van een deel van de openbare ruimte in Daarle. Dit gebeurt op vrijwillige basis en Plaatselijke Belang Daarle krijgt hier dan ook geen vergoeding voor. Hiervoor is een concept-overeenkomst opgesteld, die Plaatselijk Belang Daarle echter niet wil ondertekenen! Zij wil nl. de harde garantie dat hun DOP-geld niet verlaagd gaat worden. Het areaal in openbaar groen in Daarle is ongeveer de helft kleiner dan in Haarle. Mocht u alsnog gehoor willen geven aan het verzoek vanuit Haarle, dan zal ongetwijfeld ook Daarle met een dergelijk verzoek komen. Sterker nog, op veel meer plaatsen helpen burgers ons met het onderhouden van een deel van de openbare ruimte. Stelt u zich eens voor dat we een proef gaat doen voor een paar jaar. En deze proef slaagt, dan komen al die groepjes burgers, die we nu enthousiast hebben gemaakt om kosteloos een plus te realiseren in hun eigen woonomgeving, ook een vergoeding vragen. Dit is een verkeerde handelwijze.

Financieel

Bij team Sport is recent € 30.000,-- bezuinigd op Soweco-werk. Soweco wordt daarom door hen voor € 30.000,-- minder ingehuurd.

Indien een hoeveelheid werk (en bijbehorend budget) door anderen dan Soweco uitgevoerd moet gaan worden, dan is team Ruimte en Groen genoodzaakt, datzelfde bedrag te korten op de inhuur van de groendienst van Soweco. Dit met alle gevolgen voor de Gemeenschappelijke Regeling Soweco van dien.

Participatie

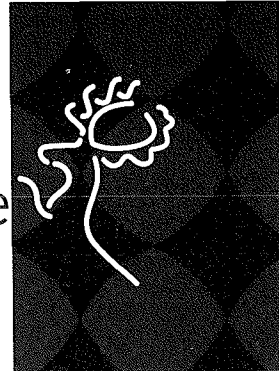
Er wordt nogmaals benadrukt dat participatie op vrijwillige basis moet plaatsvinden. Daar moet niet voor betaald gaan worden.

Bijlagen:

1. Projectvoorstel Haarle
2. Nota 15INT03402
3. Addendum Thomas Walder
4. Overzicht locaties burgerparticipatie fysieke domein.

Besluit B en W

Gemeente
Hellendoorn

Nummer : 15INT04072
15BW00597

Datum vergadering: 1 december 2015

Onderwerp : Particulier Groenbeheer Haarle

Advies:

1. Op basis van de in de nota genoemde aspecten, zoals precedentwerking, geen verdringing van potentiële sw-werkzaamheden en geen beschikbaar budget, niet meewerken aan het betalen voor particulier onderhoud in het openbare groen.
2. Plaatselijk Belang Haarle in een gesprek over dit besluit informeren.

Besluit: GEWIJZIGD BESLUIT:

1. Meewerken aan het voorstel van Plaatselijk Belang Haarle om niet-specialistisch groenbeheer in Haarle over te nemen van de gemeente, conform het gedachtengoed "Right to Challenge".
2. Na de 2 jaar looptijd van deze pilot een evaluatie te doen.
3. Gevolgen SOWECO en hoogte over te hevelen budget nader uitwerken en 22 december 2015 terug in college.